

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**R. P. Adami Contzen E Societate Iesv, SS. Theol. Doct.
Commentaria In Qvatvor Sancta Iesv Christi Evangelia**

Contzen, Adam

Coloniæ Agrippinæ, M.DC.XXVI

Quomodo viuant, qui ex hoc pane manducant?

[urn:nbn:de:hbz:466:1-83011](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-83011)

At impii non possunt venire, non est in illis liber-
tas. Respondeo. Possē, cum detur illis gratia suffi-
ciens: non possunt suis viribus, sine auxilio speciali.
De auditu externo & interno loquitur. Persuasio fi-
des est, ac proinde tractionis effectus.

VERSVS 46.

*Non quia patrem vidit quisquam,
nisi is qui est à Deo, hic vidit Pa-
trem?*

QVÆSTIO I.

Quis viderit aut non viderit patrem?

§.1. **C**Um dixisset omnium qui veniunt, patrem
Cesse magistrum, omnes à patre audire; ne
quis aut putaret patrem aspectabilem esse, & huma-
nis rebus interesse conspicuum mortalibus, aut ne
quis posset queri patrem sibi ignotum esse, obiectio-
nem occupat, & monet ab humano consortio atq;
oculis illam maiestatem longè remotam, animis ar-
canà vi influere, per filium, cui soli cognitus est doce-
re. Ita etiam Augustinus. *Quid est (tractatu 26.) quod
ait, Ego vidi patrem, vos non vidistis patrem, & tamen non
venisti ad me nisi trahamini à patre? Quid est autem vobis
trahi à patre nisi discere à patre? Quid discere à patre nisi au-
dire à Patre? Quid est audire à Patre nisi audire verbum pa-
tris, id est me? Ne forte ergo cum dico vobis, Omnis qui audiuit
à patre & didicit, dicatis apud vos, sed nunquam vidimus Pa-
trem, quomodo ergo discere potuimus à patre: A me ipso audire.
Non quia Patrem vidit quisquam, sed qui est à Deo, hic vidit
Patrem: ego novi Patrem, ab illo sum.*

*Pater inui-
sibilis per
filium do-
cet.*

Affirmat etiam de patris notitiâ, & instructione
frustra eos gloriari, qui audire nolunt. Filius enim
verbum est patris, filius est à Deo, æternâ generatio-
ne, & manet in patre. Quamvis ipsa doctrina filii est
à patre. Et ille ex Patris substantiâ, ut in lumine eius,
videamus lumen, iuxta illud propheticum, & in lumi-
ne tuo videbimus lumen.

*Christus
perfecte co-
gnoscit pa-
trem, ideo
Deus est.*

§. 2. Athanasius orat. contra Arianos Christi di-
uinitatem hinc asserit. *Cum Dominus, inquit, dicat, Ne-
mo cognoscit patrem nisi filius, & iterum: Non quod patrem
quis noverit nisi filius qui est ex patre: quomodo non vere con-
tra Deum pugnant illi, qui dicunt, non videri, neq. cognosci
patrē à filio perfecte: ei γὰρ ὁ υἱὸς λέγει, καὶ δὲς γινώσκει μὲν
ὁ πατήρ, καὶ γὰρ γινώσκει τὸν πατέρα, ἐκ ἧς λέγει, ὅτι
γινώσκει ὁ πατήρ τὸν υἱόν, πῶς ἔμενοντα φωνάζον-
τες, ὅτι ἐκ λέγει, καὶ ἀληθῆς ὁ υἱὸς γινώσκει τὸν πα-
τέρα: si enim Dominus dicit. Quem admodum cognoscit me
pater, & ego cognosco patrem, pater vero non ex patre cogno-
scit filium, quomodo non insanius garrindo, filium ex patre,
non plene cognoscere patrem?*

Idem Athanasius dial. 2. de S. Trinit. omnib. crea-
turis inuisibilem Deum docet, non sibi, si enim filius
qui est à patre, videt patrem, ergo & pater seipsum
videt.

VERSVS 47.

*Amen, amen dico vobis, qui credit in
me, habet vitam æternam.*

QVÆSTIO I.

Quomodo vitam æternam habet qui credit?

§.1. **F**ides vera & viua, ius habet ad vitam æternam.
reiciit, E Hic nescio quid Erasmo venerit in men-
tem, ut contra suum morem verterit: Qui confidit
mihi. Certè confidentia ea est, quam περιδοσις vo-
cat Pareus, & à fide non minus distinguenda est,

quam effecta distinguuntur ab efficientibus causis.]
Non igitur fides, quâ obtinetur vita æterna, est fi-
ducia, seu spes firma, sed eius causa; frustra ergo om-
nia fidei tribuunt, frustra fidem in scripturis fiduciam
esse clamant. Hic autem, & v. 40. eodem modo acci-
pitur credere, itaq; nec illo loco fiduciam significat.
Imò & Caluinus, *ided ait, fide vitam consequimur, qui
scimus in Christo contineri omnes vitæ partes.* Scientia itaq;
non fiducia hic fidem definit.

VERSVS 48. 49. 50.

*Ego sum panis vitæ. Patres vestri
manducaverunt manna in deser-
to, & mortui sunt. Hic est panis
de cælo descendens: ut si quis ex ipso
manducaverit non moriatur.*

QVÆSTIO I.

*Quomodo viuam, qui ex hoc pane
manducans?*

§.1. **B**eza vertere maluit pro pane viuo viuificum:
hoc enim plus est, quam viuum esse. Non
ignorauit hoc Euangelista, non tamen panem
vivum sed ζῶντα, non viuificantem, sed viuum dixit:
quamvis sit etiam viuificus. Præstat igitur singulis
locis tenentia verborum proprietate verba Domini se-
qui, quam nostro iudicio plus minusve dicere, quam
firin verbis Spiritus sancti. Causam fuisse Euangeli-
stæ cur ζῶντα diceret non dubito. Hilar. l. 10. de Trin-
nit. legisse videtur ἐν τῷ εὐαγγ. Ex pane meo. Syrus ha-
bet ἄρτος ζωῆς, ut comedat homo ex eo, vel,
qui comedit. Porro manna comederunt Patres &
mortui sunt omnes morte corporali, multi æternâ.
At qui Christi corpus manducant, mortem tempo-
ralem obeunt, & pari modo multi æternâ. Ita utriusq;
morte corporis defunguntur, utriusq; aliqui vitam æ-
ternam accipiunt, aliqui damnantur.

Augustinus personarum comparationem esse iu-
dicat, Manna comedisse plerisque ingratos, non ut sa-
crum cibum, sed communem. Christi corpus aliâ
mente comedi, ideo saluari eos, qui putâ conscientiâ
manducant. Patres itaq; vestros signanter dictum ar-
bitrantur, eos scil. quorum ipsi contumaciam æmul-
lantur, non Moſen, Aaronem, aliosq; qui verâ fide,
ac pietate manducarunt.

Commodior est aliorum expositio, res ipsas, pa-
nem quem dat Christus & manna comparari. Manna
qui comederunt mortui sunt morte spiritali multi,
nam vim spiritalem manna non habuit. Panem hunc di-
num animam pascere, spiritum, & vitam æternam dare.
Deinde qui hunc panem manducant, non mori ita ut
in morte permaneant, ideo toties se eos in nouissimo
die resuscitaturum pollicetur. Itaq; hic panis est im-
mortalitatis cibus, restaurator non modo vitium, sed
& vitæ. Non dicit mori eos, qui exiguo tempore fun-
cti, in immortalitatem resurgunt, quod multis vete-
rum contigit, qui manna comederunt, sed non ex
manna corruptibili, sed virtute panis viui, qui est
Christus.

VERSVS 51. 52.

*Ego sum panis viuus, qui de cælo de-
scendi. Si quis mâducaverit ex hoc
pane, viuet in æternum, & panis
quem ego dabo, caro mea est, pro
mundi vitæ.*

Qvæ